

Midlertidig sikring

Bestemmelsene om midlertidig sikring flyttes fra tvangfullbyrdelsesloven kapittel 14 og 15 til tvisteloven kapittel 32 til 34. Det innføres regler om pådømmelse av hovedkravet samtidig med at kravet om midlertidig sikring blir avgjort. Utover dette gjøres det ingen materielle endringer i reglene om midlertidig sikring.

Bakgrunnen for at bestemmelsene om midlertidig sikring flyttes til tvisteloven er i følge forarbeidene primært at sammenhengen mellom krav om midlertidig sikring og sivilt søksmål blir forsterket ved at tvisteloven innfører en mulighet til samtidig pådømmelse av hovedkravet. Det er også vist til at det i motsetning til ved tvangfullbyrdelse ikke kreves at saksøkeren har tvangsgrunnlag for å kunne begjære midlertidig sikring. Departementet framhevet at midlertidig sikring prinsipielt sett er noe annet enn tvangfullbyrdelse, se nærmere Ot.prp. nr. 51 s. 253.

Den lovtekniske utformingen i tvisteloven kapittel 32 til 34 er noe annerledes enn i tvangfullbyrdelsesloven. I kapittel 32 er det tatt inn bestemmelser som er felles for midlertidig forføyning og arrest. Disse reglene er hentet fra tvangfullbyrdelsesloven kapittel 14 og 15 som har flere parallelle bestemmelser for de to formene for midlertidig sikring. I kapittel 32 finnes også regler som er hentet fra tvangfullbyrdelseslovens generelle del. Reglene om iverksetting av midlertidig sikring er fortsatt å finne i tvangfullbyrdelsesloven og dekningsloven.

De alminnelige saksbehandlingsreglene i tvisteloven gjelder tilsvarende i saker om midlertidig sikring så langt de passer og når annet ikke følger av spesialreglene i tvisteloven kapittel 32 til 34, jf. § 32-2.

Samtidig avgjørelse av krav om midlertidig sikring og hovedkravet kan skje når dette tidsmessig er mulig og ikke andre tungtveiende grunner taler mot det, jf. tvisteloven § 32-9. Det følger av bestemmelsens første ledd at samtidig pådømmelse må være forsvarlig og at det verken må forsinke avgjørelsen av den midlertidige forføyningen eller nødvendiggjøre annen saksforberedelse. Samtidig pådømmelse vil bare være aktuelt der saken uansett legges opp så bredt at det vil være forsvarlig å pådømme hovedkravet samtidig.

Bestemmelsen gjelder bare der det ikke alt er tatt ut stevning for hovedkravet, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) side 489. En samtidig eller etterfølgende begjæring om midlertidig sikring utløser altså ikke adgang til slik felles behandling. Samtidig behandling og avgjørelse må i så fall skje etter saksbehandlingsreglene for hovedkravet.

Felles behandling etter § 32-9 første ledd vil først og fremst være aktuelt der det vil ta noe tid før retten kan avgjøre kravet om midlertidig sikring, og der det blir begjært etterfølgende muntlige forhandlinger. Både saksøker og saksøkte kan trekke inn hovedkravet. Slik begjæring kan fremsettes muntlig eller skriftlig, jf. § 12-1 og forkynnes motparten, jf. § 12-4. Det er ikke noe formelt krav om tilsvaret, men siden forutsetningen for samtidig pådømmelse er

at sikringssaken er tilstrekkelig opplyst til at hovedkravet kan avgjøres, må konsekvensen være at retten ikke kan gi tillatelse til samtidig pådømmelse der det ikke foreligger tilstrekkelig tilsvar. Virkningen av uteblivelse er regulert i § 32-7 første ledd.

Avgjørelse om å trekke inn hovedkravet treffes ved beslutning, jf. § 32-9 annet ledd, som bare kan ankes etter den begrensede adgangen i § 29-3 tredje ledd. Retten kan omgjøre en beslutning om å trekke hovedkravet inn dersom det senere viser seg at vilkårene for dette ikke er til stede, jf. § 32-9 annet ledd annet punktum.

For å hindre misbruk av ordningen inneholder § 32-9 tredje ledd første punktum en bestemmelse som skal hindre at saksøkeren begjærer midlertidig forføyning uten at det er behov for det med sikte på å oppnå rask pådømmelse av hovedkravet. Etter denne bestemmelsen kan retten normalt nekte samtidig pådømmelse av hovedkravet dersom det ikke foreligger sikringsgrunn og det bare er saksøkeren som har begjært slik pådømmelse. Annet punktum tar høyde for at partene i felleskap har forsøkt å få hovedkravet raskere pådømt via sak om midlertidig sikring.

Det kan etter dette forekomme to situasjoner hvor hovedkravet allikevel ikke blir pådømt selv om retten opprinnelig hadde besluttet slik pådømmelse. Dette gjelder dersom det senere viser seg at vilkårene for dette ikke er til stede, jf. § 32-9 annet ledd annet punktum og i tilfeller som nevnt i tredje ledd. Retten skal i disse tilfellene sette en kort frist for den som krevde hovedkravet behandlet for å kreve det behandlet i en egen sak. Dersom dette kreves fortsetter behandlingen av saken etter de alminnelige bestemmelsene i tvisteloven. Det er ikke nødvendig med forliksmekling selv om dette ville vært påkrevd om kravet var blitt reist separat. Bestemmelsen gir ingen hjemmel for at saken skal prioriteres. Dersom det ikke kreves slik behandling skal saken heves for hovedkravet. Det følger av siste ledd siste punktum at retten kan overføre saken til den domstol hovedkravet ellers ville hørt under. Dette gjelder geografisk, men også for Oslo byfogdembete i forhold til Oslo tingrett.

Aktuelle problemstillinger – diskusjonstemaer

1. Gir bestemmelsen om samtidig pådømmelse av hovedkravet mulighet til å ”snike i køen”?
2. Kan partene oppnå andre fordeler ved å benytte muligheten til å kreve samtidig pådømmelse av hovedkravet?
3. Kan retten trekke inn hovedkravet uten at saksøker eller saksøkte har bedt om det?

Forarbeider

- NOU 2001:32 Rett på sak, Bind A, side 245-247
- Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) side 246-247 side 252-253 og side 587-492

Utarbeidet av seniorrådgiver Kristin Storvik
Domstoladministrasjonen, juridisk enhet